

Bezpečnost na prvním místě

Cíle lekce

Psaní

Žáci použijí informace z článku a napíšou text s vyjádřením názoru.

Slovní zásoba

Žáci si osvojí slovní zásobu z článku a použijí ji při psaní o tom, zda je, či není potřeba být připraven/a na krizové situace či katastrofy.

Znalosti

Žáci se dozvědí o druzích katastrof a proč na ně máme být připraveni.

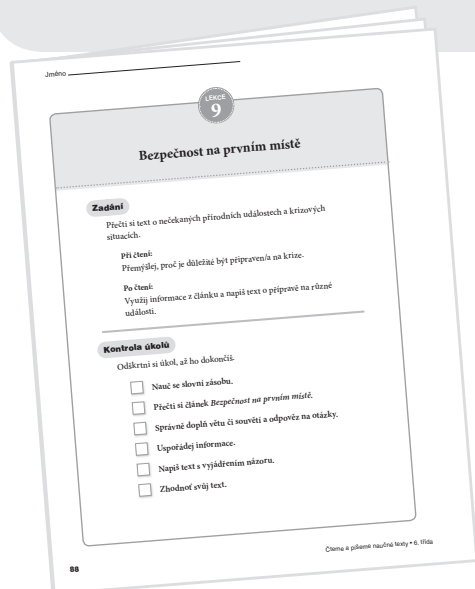
Základní porozumění

Žáci porozumí tomu, že povědomí o rizicích souvisejících s místem, kde žijí, jim pomůže se na ně připravit a zachránit si život.

Příprava

Nakopírujte a rozdejte žákům pracovní listy.

LEKCE		STRANA
1	Zadání a kontrola úkolů	88
2	Nauč se slovní zásobu	89
3	Přečti si článek <i>Bezpečnost na prvním místě</i>	90
4	Správně doplň větu a souvětí, odpověz na otázky	92
5	Uspořádej informace	93
6	Napiš text s vyjádřením názoru	94
7	Sebehodnocení	95

1 Zadání a kontrola

Rozdejte žákům nakopírované pracovní listy a začněte se zadáním. Řekněte jim, že by se měli na zadání dívat v průběhu celé lekce. Dokončené úkoly si mohou odškrtnout.

Přečtete nahlas zadání a ujistěte se, že žáci chápou účel čtení. Zeptejte se:

- *O čem budeme číst?* (o nečekaných přírodních událostech)
- *Co se dozvíme?* (proč je důležité být připraven/a na krizové situace)
- *Co budeme na základě článku psát?* (text s vyjádřením názoru)

2 Nauč se slovní zásobu

Přečtěte nahlas všechna slova a žáci je po vás zopakují. Pak přečtěte nahlas definice a diskutujte o nich. Upozorněte žáky, že slovům lépe porozumí po přečtení článku. Na volné řádky žáci slova opíší.

3 Přečti si článek **Bezpečnost na prvním místě**

Přečtěte nahlas článek. Žáci čtou tiše s vámi. Pak si ho přečtou znovu samostatně nebo v malých skupinách.

4 Správně doplň větu či souvětí a odpověz na otázky

Žáci správně doplňují větu či souvětí a odpovídají na otázky, a tím prověří své porozumění textu. Proveďte společnou kontrolu.

5 Uspořádej informace

Vysvětlete žákům, že jim grafický organizér pomůže naplánovat jejich text. Vedte žáky k tomu, aby do organizéru zapsali informace z textu.

6 Napiš text s vyjádřením názoru

Žáci napíší text samostatně, ve dvojicích nebo ve skupině.

Připomeneťte žákům, že text s vyjádřením názoru:

- sděluje, co si o věci myslíš
- říká, proč si to myslíš
- obsahuje signální slova: *myslím, podle mě, líbí se mi, souhlasím s tím, nesouhlasím s tím, nelíbí se mi, podle mého názoru*

7 Zhodnoť svou práci

Vysvětlete žákům, že ohodnotí svůj článek, aby se ujistili, že napsali dobrý text a dodrželi strukturu typickou pro vyjádření názoru.

Nauč se slovní zásobu

Přečti slova - či souvětí - a jeho definici. Pak napiš definici nebo slovo.

- geologický: související s proupy v zemské kůře. Zemi.
- hurikán: nebezpečná rozsáhlá bouře vznikající nad mořem.
- krázný: související s hříčkou, vtipnou situací, nebezpečným nebo ohrožením.

Bezpečnost na prvním místě

Připrav se na neštěstí. Kvůli tomu se člověk učí, aby se v neštěstí choval správně. Neštěstí může nastat kdykoliv a kdekoliv. Proto je důležité být připravený a vědět, jak se v neštěstí chovat. V tomto článku se dozvíš, jak se připravit na neštěstí a jak se v něm zachovat.

Klíčové úložitosti

Aktivní plán	Připraven, aktivní
Učitelé a žáci se připravují na neštěstí. Učitelé připravují materiál a žáci se učí, jak se v neštěstí chovat.	Učitelé a žáci se připravují na neštěstí. Učitelé připravují materiál a žáci se učí, jak se v neštěstí chovat.
Učitelé a žáci se připravují na neštěstí. Učitelé připravují materiál a žáci se učí, jak se v neštěstí chovat.	Učitelé a žáci se připravují na neštěstí. Učitelé připravují materiál a žáci se učí, jak se v neštěstí chovat.

Správně doplň větu a souvětí, odpověz na otázky

1. Musíš se připravit na možná neštěstí. (ano/ne)

2. Jaké typy neštěstí mohou nastat? (přírodní, lidské)

3. Jak se připravit na neštěstí? (plánovat, cvičit)

4. Co je vhodné dělat během neštěstí? (ležet na zemi, zakrýt si hlavu)

5. Jak se zachovat po neštěstí? (nepanikařit, pomáhat)

6. Na jaký druh neštěstí se nejméně připravíš? (přírodní, lidské)

Uspořádej informace

Přečti si text znovu. Pak napiš do grafického organizéru, jak je, či není důležité být připravený na neštěstí a jak se v něm zachovat. Doplň důvody, které podporují tvůj názor.

Téma

Názor

Důvody

Názor

Napiš text, ve kterém vyjádříš svůj názor. Jak se připravit na neštěstí a jak se v něm zachovat. Použij informace z grafického organizéru.

Zhodnoť svůj text

Přečti si, jakou strukturu má svůj text a vyjádření názoru. Někdy doplň informace ze svého textu.

Čiň postoj je stejný.

Moje první věta poskytlá odstavci má:

Poslední věta poskytlá odstavci má:

Svojí názor jsem zdůvodnil.

Pomohla jsem tyto důvody:

1. _____

2. _____

V posledním odstavci je jasný názor.

Moje první věta poskytlá odstavci má:

Závěrečná věta poskytlá odstavci má:

Bezpečnost na prvním místě

Zadání

Přečti si text o nečekaných přírodních událostech a krizových situacích.

Při čtení:

Přemýšlej, proč je důležité být připraven/a na krize.

Po čtení:

Využij informace z článku a napiš text o přípravě na různé události.

Kontrola úkolů

Odškrtni si úkol, až ho dokončíš.

- Nauč se slovní zásobu.
- Přečti si článek *Bezpečnost na prvním místě*.
- Správně doplň větu či souvětí a odpověz na otázky.
- Uspořádej informace.
- Napiš text s vyjádřením názoru.
- Zhodnoť svůj text.

Nauč se slovní zásobu

Přečti slovo – či sousloví – a jeho definici.

Pak napiš slovo/sousloví na řádek.

1. geologický	související s procesy v zemské kůře
Země	_____
2. hurikány	nebezpečné rozsáhlé bouře vznikající
nad oceánem	_____
3. krizový	související s těžkou, svízelnou situací,
nebezpečím nebo ohrožením	_____
4. meteorologický	týkající se počasí	_____
5. region	kraj, oblast	_____
6. tornádo	mohutná smršť se sloupem
rotujícího vzduchu, dotýkajícím se
zemského povrchu	_____
7. zlomová linie	oblast, kde se setkávají nebo o sebe
třou tektonické desky, jež tak
způsobují zemětřesení	_____

Bezpečnost na prvním místě

Připravít se na události, které nás v životě čekají, ať už zásadní, nebo méně důležité, nám pomáhá prožít je lépe. Například příchod nového pejska do rodiny si mnohem více užijete, když si o příslušné rase něco předem zjistíte a nachystáte si pro něj vše potřebné — granule, pelech a hračky. Příprava na test ve škole nebo na sportovní výkon vám může zajistit úspěch. Jde o typy událostí, se kterými se lze snadno vypořádat. Víme, kdy k nim dojde, a máme čas se připravit. Některé události však předvídat nelze. Mohou nastat bez varování, a dokonce mohou ohrozit naši bezpečnost.

Počasí dokáže být někdy nevypočitatelné, a zapříčinit tak nečekané události. Proto je dobré přemýšlet s předstihem o tom, co by se mohlo stát. Věděli byste, co dělat, kdyby při bouřce došlo třeba k výpadku proudu? S takovouto nečekanou událostí byste si možná nedokázali poradit sami, obzvlášť potmě. V ideálním případě by vaše rodina měla plán. Dejme tomu, že byste všichni věděli, že se máte sejít na určitém místě v bytě nebo domě, kde je zasouvací přihrádka se svítilnami a náhradními bateriemi. Vaše rodina určitě staví bezpečnost na první místo a pro takový případ alespoň jeden plán má.

Podobně i každé město připravuje svůj krizový plán pro případ různých druhů povětrnostních událostí a podmínek. Během silné bouřky může například přes silnici spadnout strom nebo přijde povodeň. Vedení města a odpovědní lidé vědí, co v těchto situacích dělat. Pomáhají i hasiči, policie či armáda. Všichni postupují jednotně, aby občané zůstali v klidu a bezpečí. Obce používají systém upozornění obyvatel (například formou SMS), aby věděli, co přesně mají v případě mimořádných meteorologických událostí dělat.

Vyskytují se i další typy přírodních krizových nebo mimořádných událostí, které vyžadují zvláštní plánování, přípravy a pracovníky k zajištění bezpečí obyvatel. Jsou to například tornáda, zemětřesení, hurikány, vichřice, sněhové kalamity nebo lesní požáry. Tyto události se obvykle vyskytují opakovaně v určitých oblastech nebo částech světa. Když se lidé dozvědí, k jakým událostem může v konkrétní oblasti dojít, mohou učinit nezbytná opatření ke své ochraně. Třeba lidé z oblastí, kde hodně sněží, se pravděpodobně připraví na vánice

a sněhové bouře. Lidé z měst a obcí nacházejících se podél aktivních zlomových linií by měli vědět co nejvíce o rizicích zemětřesení a o krocích, které je nutno podniknout, když k nějakému dojde. Znalosti o konkrétních geologických nebo povětrnostních nebezpečích ve vašem regionu představují jeden z nejlepších způsobů, jak se na ně připravit.

Některé události, které mohou lidi vystavit nebezpečí, nejsou přírodního původu, ale způsobují je lidé, například úniky ropy či chemických látek a některé požáry. Každý typ krize má vlastní soubor pokynů pro reakci a obnovu.

Informování obyvatel a péči o jejich bezpečí se věnuje mnoho úřadů a organizací. Ministerstvo vnitra, ministerstvo zdravotnictví, hasičský sbor, policie, krajské úřady i jednotlivé obce nabízejí užitečné tipy, jak se připravit. Konkrétní informace najdete na jejich webových stránkách. Níže uvedená tabulka zmiňuje pouze několik mimořádných situací a navržených opatření.

KRIZOVÉ UDÁLOSTI		
Nouzová situace	Akční plán	Příprava, zásoby
Poškozené elektrické vedení	Kontaktujte distributora elektrické energie, nepřibližujte se k elektrickému vedení.	Uložte si telefonní číslo nouzové linky energetické společnosti, která vám dodává elektřinu.
Povodeň	Odstraňte nebo upevněte všechny věci, které by mohla voda odnést. Přesuňte cenné věci ze sklepů a přízemních prostor. Zabezpečte chemické látky, které by mohly ohrozit životní prostředí. Přeparkujte automobily do vyšších míst a připravte pytle s pískem na utěsnění oken a dveří.	Zásobte se potravinami a pitnou vodou, připravte svítilnu, rozhlasový přijímač a náhradní baterie. Nachystejte si evakuační zavazadlo obsahující jídlo a pití na 2–3 dny, cennosti a dokumenty, léky a hygienické potřeby, oblečení a vybavení pro přespaní, mobilní telefon s nabíječkou.
Zemětřesení	Vyjděte ven do bezpečného otevřeného prostoru nebo v budově vyhledejte nejbližší bezpečné místo: v rámu dveří, pod pevným stolem či postelí.	Nachystejte si rádio na baterie, vodu, svítilnu, náhradní baterie a zásobu základních potřeb na tři dny.
Vánice	Držte se co nejvíce v teple a suchu. Zůstaňte na jednom místě, abyste se neztratili.	Vybavte kufr rodinného vozidla dekami, zápalkami, svíčkami a světlicemi.

Správně doplň větu a souvětí, odpověz na otázky

1. Musíš se připravit na mnoho druhů mimořádných událostí, protože _____.
 - Ⓐ nouzové situace mohou být nepředvídatelné
 - Ⓑ možná budeš muset pomáhat opravovat přerušené elektrické vedení
 - Ⓒ k vánicím a zemětřesení dochází často

2. Lidé žijící poblíž zlomových linií musejí být připraveni především na _____.
 - Ⓐ tornáda
 - Ⓑ povodně
 - Ⓒ zemětřesení

3. Kterou z těchto událostí nepovažujeme za přírodní?
 - Ⓐ Tornádo.
 - Ⓑ Ropnou skvrnu.
 - Ⓒ Zemětřesení.

4. Co je vhodné dělat během vánice?
 - Ⓐ Jít do sklepa.
 - Ⓑ Sehnat rádio na baterie.
 - Ⓒ Držet se, pokud možno, v suchu a teple.

5. Jak se mohou na nouzovou situaci připravit lidé v oblasti ohrožené povodněmi?

6. Na jaký druh přírodní krizové situace musíš být nejlépe připraven/a ty?

Uspořádej informace

Přečti si text znovu. Pak zapiš do grafického organizéru, zda je, či není důležité být připraven/a na nebezpečné situace a krizové události. Zvol důvody, které podporují tvůj názor.

The graphic organizer consists of three vertically stacked rectangular boxes with rounded corners, each containing a label in a grey oval at the top center. The labels are 'Téma', 'Názor', and 'Důvody'. Downward-pointing arrows connect the bottom center of one box to the top center of the next box below it.

Zhodnoť svůj text

Přečti si, jakou strukturu má mít text s vyjádřením názoru. Níže doplň informace ze svého textu.

Text s názorem sděluje, co si myslíš o tématu a proč si to myslíš. Obsahuje také zdůvodnění, které podporuje tvůj názor.

Účel psaní je zřejmý.

Ve svém textu vyjadřuji jak svůj názor, tak důvody, proč si to myslím, týkající se:

Použil/a jsem signální slova:

Svůj názor jsem zdůvodnil/a.

Popsal/a jsem tyto důvody:

1. _____

2. _____

V posledním odstavci je jasný závěr.

Moje první věta posledního odstavce zní:

Závěrečná věta posledního odstavce zní:
